

Komunikácia o Európe vo vidieckych regiónoch: Odporúčania pre prácu s mládežou

Odporúčanie 1: Prispôsobte témy a metódy cieľovej skupine

Odporúčanie 2: Stimulujte účinky na mieste

Odporúčanie 3: Zapojte mladých ľudí do všetkých organizačných procesov

Odporúčanie 4: Podporujte medzinárodnosť

Odporúčanie 5: Nerobte len reklamu EÚ

Mnoho ľudí vo vidieckych oblastiach má pocit, že Európa je ďaleko a nemá nič spoločné s ich životmi. Platí to aj pre mladých ľudí. Ako ich teda motivovať, aby aktívne využívali práva na informácie a participáciu, na ktoré majú nárok, a aby sa tak viac angažovali ako občania EÚ?

Tento materiál obsahuje návrhy na **rozvoj inovatívnych formátov a metód pre miestnu prácu s témami a politikami EU**. V našom ponímaní závisí aktívne európske občianstvo minimálne od **troch podmienok**: (1) Ľudia musia **poznať svoje práva**. (2) Musia vedieť, **ako ich využívať**. (3) Musia byť presvedčení, že nimi **môžu niečo zmeniť**.

Odporúčania vychádzajú z výsledkov výskumu **Centra excelentnosti Jeana Monneta** na univerzite v Lipsku.

Lorenz, A. and Anders, Lisa H. (eds.) 2023: [EU Citizenship Beyond Urban Centres. Perceptions and Practices of Young People in East Central European Peripheral Areas](#). Berlin: Springer. (**Open Access**).

20 **skupinových diskusií** so 171 mladými ľuďmi jedenásteho ročníka na gymnáziách a stredných odborných školách s maturitou vo vidieckych oblastiach; štandardizovaný **prieskum** s 264 mladými ľuďmi na školách; **rozhovory** s ľuďmi zapojenými do šiestich **projektov dialógu mládeže** financovaných programom Erasmus +

jmcoe@uni-leipzig.de

<https://home.uni-leipzig.de/jmcoe/>

Odporúčanie 1: Prispôbte témy a metódy cieľovej skupine

	<p>„...takže je to skutočne projekt mladých ľudí pre iných mladých ľudí, ktorý nie je vnútený zhora.“</p> <p style="text-align: right;">Organizátor mládežníckeho projektu v Poľsku</p>
	<p>Všetci realizátori projektov dialógu s mládežou, s ktorým sme robili rozhovory, zdôraznili, že preberané témy a metódy musia byť prispôbené cieľovej skupine. V závislosti od veku cieľovej skupiny sa líši úroveň vedomostí, ktorú možno predpokladať, ako aj stratégie, ktoré možno použiť na nadchnutie mladých ľudí pre dianie v EÚ a európsku politiku. Skúsenosti mladých ľudí s politickými procesmi, dobrovoľníckou prácou a rozvojom vidieka sa značne líšia. Pri veľmi heterogénnej cieľovej skupine by mal projektový manažment brať do úvahy takéto rozdielne úrovne skúseností a dobre ich integrovať.</p>
	<p>Metódy a obsah mládežníckeho projektu musia byť prispôbené konkrétnej cieľovej skupine a jej prostrediu už od ranej plánovacej fázy. Toto je dôležitý faktor úspechu. To, čo funguje, sa môže značne líšiť v závislosti od krajiny, regiónu a školy.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Prispôbte komplexnosť informačného materiálu cieľovej skupine: Najmä v prípade mladších a/alebo menej skúsených cieľových skupín môžu motiváciu zvýšiť kratšie informácie a podujatia, ako aj zahrnutie digitálnych prvkov orientovaných na hru („gamifikácia“). Mali by sa zohľadniť obdobia školského vyučovania a prázdnin. - Vypracujte metódy pre zmiešané cieľové skupiny: Ak sa skúsenosti a znalosti cieľovej skupiny veľmi líšia, mali by sa zvoliť formáty, ktoré umožnia výmenu vedomostí a vzájomné učenie. Úlohy alebo diskusné otázky by mali byť pripravené na rôznych úrovniach obtiažnosti. Nevyhnutné je pri tom bezpečné a neodsudzujúce prostredie, aby mladí ľudia mohli slobodne vyjadrovať svoje myšlienky. V závislosti od úrovne vedomostí a motivácie je potrebné poskytnúť viac alebo menej informačných vstupov.
	<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoľte, aby podujatia pre mladých ľudí organizovali (výlučne) dospelí: Dospelí často plánujú podujatia pre mladých ľudí bez toho, aby ich zapojili alebo im dali dostatočnú zodpovednosť. Môže to byť pre nich demotivujúce. Pri dlhodobjších projektoch by mladí ľudia mali byť podľa možnosti zapojení už do počiatočných fáz plánovania projektu (pozri Odporúčanie č. 3). - Nevedzte čisto teoretické diskusie o abstraktných témach: Pre mladých ľudí môže byť ťažké diskutovať o „veľkých“ otázkach EÚ. Je lepšie diskutovať o témach, ktoré priamo súvisia s každodenným životom a pomocou nich poukázať na vplyv EÚ. Tým sa politika EÚ priblíži a stane sa hmatateľnejšou pre „nováčikov v EÚ“. Malo by sa tiež zabezpečiť, aby sa dosiahli konkrétne výsledky, ktoré potom môžu realizovať miestne authority (pozri Odporúčanie č. 2).

Odporúčanie 2: Stimulujte účinky na mieste

	<p>„Snažíme sa viesť skutočný dialóg s osobami s rozhodovacou právomocou, aby si [mladí ľudia] odniesli pozitívnu skúsenosť. Že ich hlas sa počíta, že môžu skutočne niečo zmeniť... Že nemáme klasickú panelovú diskusiu s otázkami a odpoveďami a účastníci zdvihnú ruku a politik alebo osoba s rozhodovacou právomocou na ňu jednoducho odpovie.“</p> <p>Organizátor projektu mládežníckeho dialógu v Českej republike a na Slovensku</p>
	<p>Mnohí mladí ľudia si myslia, že ich hlas v EÚ nemá význam. Pre aktívne občianstvo je však veľmi dôležité presvedčenie, že sa človek môže efektívne podieľať na politike a že jeho príspevok má zmysel. Projekty by sa preto mali zameriavať na otázky, ktoré sa priamo dotýkajú mladých ľudí, mali by sa zaoberať miestnymi problémami a zapájať miestnu politiku. Týmto spôsobom môžete dosiahnuť viditeľné účinky. To prispieva k zviditeľneniu práce s mládežou a zvyšuje motiváciu cieľovej skupiny. V ideálnom prípade takéto projekty ilustrujú vplyv EÚ a peňazí EÚ na miestny život (napr. lepšie vybavenie škôl, verejná doprava).</p>
	<p>Mládežnícke projekty týkajúce sa otázok EÚ majú zmysel len vtedy, ak sú inkluzívne a vedú k viditeľným zmenám. V ideálnom prípade zobrazujú prepojenia medzi miestnou úrovňou a úrovňou EÚ a ilustrujú vplyv EÚ na každodenný život.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Pracujte na konkrétnych projektoch: Výsledky by mali byť merateľné a mali by sa týkať života mladých ľudí. Pozitívne skúsenosti s vlastným vplyvom ich povzbudzujú, aby sa angažovali aj po skončení projektu. - Zapojte ľudí z EÚ, národnej a regionálnej politiky: V ideálnom prípade budú v pravidelnom kontakte s mladými ľuďmi a dajú jasne najavo, ako pri svojej práci zohľadňujú ich potreby. - Spolupracujte v dlhodobom horizonte: Je dôležité, aby sa partneri zaviazali k dlhodobej spolupráci, a nie k jednorazovým podujatiam, aby si vybudovali dôveru a prilákali k účasti aj tichších mladých ľudí. Politické nápady vyvinuté v mládežníckych projektoch by sa mali následne implementovať na miestnej úrovni alebo začleniť do politických procesov na vnútroštátnej úrovni alebo na úrovni EÚ. - Závazok: Optimálna je písomná dohoda medzi miestnymi realizátormi projektu a osobami z politiky alebo administratívy, v ktorej je zaznamenaná vôľa k zmene a ochota zohľadniť výsledky projektu.
	<ul style="list-style-type: none"> - Neproduktujte výsledky bez uistenia o konkrétnej zmene: Treba sa vyhnúť vytváraniu samotných „výstupov“ bez perspektívy realizácie a viditeľnej zmeny. Mali by ste zabezpečiť, aby sa výsledky brali vážne a zodpovednosť sa neprenášala sem a tam. - Nezастраšujte mladých ľudí veľkými menami a odborným žargónom: Prítomnosť známych ľudí, napríklad z politiky, môže prilákať zainteresované publikum, no na mladých ľudí môže pôsobiť odstrašujúco a automaticky vytvára hierarchiu. Výmena názorov medzi oboma stranami by mala prebiehať ako medzi rovnocennými v uvoľnenej atmosfére. Treba sa vyhnúť odborným termínom. Podujatia v jazyku miestnych obyvateľov uľahčujú účasť rôznych sociálnych skupín.

Odporúčanie 3: Zapojte mladých ľudí do všetkých organizačných procesov

	<p>„Mladí ľudia sa dokážu rýchlo zoznámiť s celkom zodpovednými úlohami. Mali sme ľudí, ktorí mali šesťnásť, pätnásť rokov, ktorí robili účtovníctvo a rozpočet. Organizujú aktivity, na ktoré nie sú zvyknutí, ale veľmi rýchlo sa učia.“</p> <p style="text-align: right;">Organizátor mládežníckeho projektu v Poľsku</p>
	<p>Najmä ak je vedenie projektu výrazne staršie, môže byť ťažké identifikovať relevantné témy a uspokojiť potreby mladých ľudí (len) prostredníctvom výskumu. Sú heterogénnou cieľovou skupinou s rôznymi záujmami, sociálnym zázemím, potrebami a znalosťami. Komunikačné trendy a relevantné témy sú premenlivé a často sa menia.</p> <p>Ďalším faktorom úspechu projektov dialógu s mládežou je preto seriózne zapojenie cieľovej skupiny do všetkých fáz a procesov projektu. Vďaka tomu sa projekt stáva projektom samotných mladých ľudí. Získavajú tiež zručnosti a vedomosti, ktoré sú užitočné pre ich neskorší profesionálny život a môžu ich motivovať k ďalšej účasti.</p>
	<p>Zmysluplné zapojenie cieľovej skupiny počas celého projektu (vrátane počiatočných fáz projektu a počas hodnotenia) je kľúčové pre identifikáciu relevantných tém, uspokojenie potrieb mladých ľudí a poskytnutie možností na ďalší rozvoj vedomostí a zručností pod primeraným dohľadom.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Zorganizujte brainstorming a konzultácie pred začatím samotného projektu: V období pred začatkom projektu by sa mali uskutočniť stretnutia a workshopy s mladými ľuďmi za účelom spoločne vypracovať ciele a témy projektu. - Zaveďte systém „školenia školiteľov“: Trénujte mladých ľudí v organizačných záležitostiach, aby potom mohli odovzdávať poznatky svojim rovesníkom a organizovať vlastné projekty. Na poskytovanie užitočných informácií alebo softvéru využívajte voľne dostupné, bezplatné digitálne zdroje. - Rozdeľte zodpovednosť za rozpočet: Mladí ľudia sa s väčšou pravdepodobnosťou budú cítiť braní vážne, keď im zveríte peniaze. Ak je to možné, poskytnite im rozpočty na malé projekty, o ktorých môžu rozhodovať alebo sa môžu vyjadrovať k ich využitiu.
	<ul style="list-style-type: none"> - Nezaťažujte mladých ľudí príliš: Mladí ľudia sa môžu cítiť zavalení školskými povinnosťami a inými požiadavkami, ak je im v mládežníckych projektoch pridelená príliš veľa organizačnej práce. Príliš veľa možností na výber ich zase môže zahltiť a spomaliť proces organizovania. Je potrebné jasné rozdelenie úloh a štruktúrované vedenie zo strany skúsených dospelých, napríklad formou pravidelných stretnutí, cez aplikácie pre skupinovú komunikáciu (napríklad WhatsApp) alebo školenia.

Odporúčanie 4: Podporujte medzinárodnosť

	<p>„Je to pre nich motivujúcejšie, keď je to medzinárodné.“ Organizátor mládežníckeho projektu v Českej republike a na Slovensku</p> <p>„Výmena mládeže [...] môže znamenať veľký význam [...] Povedal by som, že v mojom meste študenti nehovoria veľmi dobre po anglicky. Ale keď ich potom pošlete na týždeň alebo dva na nejaký medzinárodný projekt, naozaj sa otvoria.“ Organizátor mládežníckeho projektu v Poľsku</p>
	<p>Medzinárodnosť môže projekty obohatiť. Rozhovory s ľuďmi z iných krajín EÚ s podobnou životnou realitou alebo kultúrnym zázemím posilňujú pocit spolupatričnosti, solidaritu a európsku identitu. Týmto spôsobom možno diskutovať o riešeníach štrukturálnych problémov, ktorým mladí ľudia čelia v každodennom živote a vypracovať cezhraničné riešenia. Cezhraničné kontakty tiež podporujú rešpektovanie iných pohľadov na určité témy. Mladí ľudia sa učia jeden od druhého, získavajú medzikultúrne kompetencie a jazykové znalosti. Mládežnícke projekty o Európe by preto mali obsahovať medzinárodné prvky, ako sú výlety a exkurzie, WhatsApp a Telegram skupiny, dlhodobjšie výmeny alebo dlhodobú spoluprácu.</p>
	<p>Začlenením medzinárodnej perspektívy mládežníckeho projektu podporujú povedomie o tom, že určité problémy sa vyskytujú aj inde a preto sa ich riešenia môžu vyvíjať spoločne. Posilňujú európsku identitu, medzikultúrne kompetencie a jazykové zručnosti.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Začnite s malými medzinárodnými prvkami, napríklad diskusiami s mladými ľuďmi rovnakého veku zo susednej krajiny prostredníctvom sociálnych médií. Neskôr môžu nasledovať prepracovanejšie exkurzie alebo výmeny - Vypracujte stratégie na riešenie jazykových bariér: Medzinárodné projekty zahŕňajú jazykové bariéry a často priťahujú privilegovanú cieľovú skupinu. Pomôcť môžu preklady, intenzívne jazykové kurzy alebo jednoduché prekladateľské nástroje, ktoré majú mladí ľudia často vo svojich smartfónoch.
	<ul style="list-style-type: none"> - Nezanedbávajte miestny kontext: Aj keď je dôležité začleniť medzinárodnú perspektívu, miestne problémy a súvislosti by sa nemali zatláčať do úzadia. Prípadné pobyty v zahraničí je potrebné skombinovať s miestnymi stretnutiami pred a po nich. Umožňujú mladým ľuďom rozprávať sa o svojich skúsenostiach s rovesníkmi a uplatniť získané poznatky v ich známom prostredí. - Nezabúdajte, že cestovanie do zahraničia podporuje sociálne nerovnováhy: Uvedomte si, že nie všetci mladí ľudia sa môžu zúčastniť, najmä ak nie je k dispozícii žiadna finančná podpora. - Nevyjasňujte si povinnosti príliš neskoro: Výlety a exkurzie môžu mladých ľudí prilákať, ale ochota zúčastniť sa prípravných stretnutí a aktivít nemusí byť rovnaká. Organizačné požiadavky sú vyššie ako pri čisto lokálnych projektoch. Povinnosti si preto treba vyjasniť včas, aby sa predišlo sklamaniam.

Odporúčanie 5: Nerobte len reklamu EÚ

	<p>„... nenechať sa do niečoho tlačiť Európskou úniou... [Povedať], že má svoje výhody – áno, ale byť do niečoho tlačný, to je to, čoho sa obávam.“</p> <p>Žiak 11. ročníka v Sokolove, Česká republika</p>
	<p>Vo vidieckych oblastiach môžu byť mladí ľudia voči EÚ skeptickí, pretože sa cítia byť prehliadaní. Toto vnímanie vychádza niekedy skôr zo skúseností s národnými a regionálnymi politikami ako priamo s EÚ. Aktéri EÚ a informačné materiály, ktoré poskytujú, sú sčasti vnímaní ako „reklamná šou“ alebo propaganda z Bruselu. Dokonca aj pri nezávislých projektoch k otázkam EÚ mladí ľudia často predpokladajú, že ich organizuje alebo objednáva EÚ. Keď majú ľudia pocit, že sú o niečom politicky presvedčení, často reagujú odmietavo. Tí, ktorí sa zúčastňujú na projektoch EÚ, organizujú podujatia v spolupráci s rozhodovacími orgánmi EÚ alebo získavajú finančné prostriedky od EÚ, môžu byť následne vnímaní ako „agenti EÚ“, ktorí nemajú vlastné nápady a posolstvá.</p>
	<p>Podujatia a projekty realizované v spolupráci s inštitúciami EÚ alebo financované z fondov EÚ sa môžu javiť ako obyčajná „reklama EÚ“, ktorá je vzdialená od reality života v ich regióne. To môže viesť k odmietnutiu.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Hovorte o problémoch a slabých stránkach EÚ: Transparentnosť v súvislosti s problémami a nedostatkami politiky EÚ v oblasti mládeže a práce s mládežou môže zvýšiť dôveryhodnosť a rozptýliť prípadné obavy. - Zabezpečte udržateľnú spoluprácu: Jednorazové podujatia s celebritami bez trvalého zapojenia alebo možnosti interakcie pôsobia povrchno. Namiesto toho by sa mali budovať dlhodobé partnerstvá. - Prispôbte komunikáciu miestnemu kontextu: Témy a jazyk by sa mali prispôbiť kultúrnej, sociálnej a hospodárskej realite regiónu. Venujte sa miestnym udalostiam, ľuďom alebo príkladom. Na šírenie informácií a sprostredkovanie prístupnosti používajte miestne noviny (najmä bezplatné), rozhlasové stanice alebo miestne informačné tabule.
	<ul style="list-style-type: none"> - Nerobte „reklamnú šou pre EÚ“: Mladí ľudia porovnávajú realitu svojich životov s prednesenými vyjadreniami. Nerobte vyhlásenia a nepoužívajte materiály, ktoré by mohli byť vnímané ako neúprimné, nereálne alebo bez obsahu. - Nepoužívajte výlučne informačné materiály EÚ: Ak sa použije príliš veľa informačných materiálov poskytnutých EÚ, projekt sa prestane javiť ako nezávislý, hoci je úplne nezávislý. Z rovnakého dôvodu sa neodporúča ani nadmerné používanie symbolov EÚ. Pri používaní informačných materiálov EÚ ich vždy prispôbte miestnemu kontextu. - Vyhňte sa naratívu, že EÚ vytvorila veľa dobrých vecí, ktoré teraz členské štáty musia len implementovať. Namiesto toho začnite rozhovorom s miestnymi ľuďmi a vypočujte ich.